

III.

**Instrux for en Hovmester hos en ung Adelsmand,
1598.**

Dette Stykke meddeles efter en Afskrift i Langebeks Diplomatarium. Den her forekommende D. Jens Mule (fra Odense) blev senere Livlæge hos Christian IV's Broder, Prinds Hans, paa hans ulykkelige Bryllupsfærd til Rusland 1602; da han efter Prindsens Død vendte tilbage til Danmark, blev han Læge i Odense, hvor han boede indtil sin Død i Aaret 1633.

Peder Brahe til Krogholm kjendes og gjør vitterligt med dette mit aabne Brev, at efterdi jeg nu udi Guds Navn haver udi Agt at udsende min Søn Axel Brahe udaf

Riget og haver for godt anset, at han bekommer en god forstandig Karl, som hannem kunde undervise og raade udi de Ting, som hannem udi Fremtiden nyttige og gavnlige kunde være, sig selv saavel som sit Fædrenerige, Slægt og Venner til Ære og Glæde: da haver jeg talt med æ. v. Doctor Niels Krag, Professor udi Kjøbenhavn, at han paa mine Vegne vilde tale med sin Svoger D. Jens Mule, om han denne Bestilling og Umage vilde sig antage, hvilket D. Niels og efter min Begjæring haver udret, saa jeg udi den hellige Trefoldigheds Navn er udi Dag, som er den 22. Augusti, kommen overens med fornævnte D. Jens Mule, udi saa Maade, at han haver lovet og tilsagt mig sin flittige og tro Tjeneste paa min Søns Axel Brahes Vegne, at ville bevise udi saa Maade, at han først med al Vindskibelighed, saa meget Gud giver sin Naade, skal daglig holde hannem til Gudsfrygt og gode Sæder, ikke se mere til sin egen Fordel end til min Søns Gavn og Bedste, flittig tage Vare, at han ikke med nogen falsk Lærdom udi Religionen bliver forgiven, men naar Lejligheden kan give, det meste mueligt kan være, lade hannem læse udi Biblen og Lutheri Bøger. For det andet, at D. Jens skal holde hannem til at høre Lectiones publicas, som hannem nyttig kan være, dennem med hannem privatim repetere, og lade lære udenad, udi lige Maade privatim læse for hannem de Bøger hannem nyttig kan være, saa at han for D. Jenses Skyld ikke bliver forsømmet udi sin Bog. Hvis Penninge, som hannem bliver antvordet og udsendt, skal han flittig antegne, hvis til Nødtørft bliver udgivet paa min Søns og sine Vegne, og det holde mig til god Regnskab, og hver halve eller hele Aar efter Lejligheden mig dennem tilskikke. Thi min Søn Axel Brahe med Penges Udgift uden D. Jenses Vilje ikke skal sig befatte. Han skal og ikke have Magt at drage af et Rige og i et andet uden min Vilje, paa det min Søn ikke skal føres paa de Steder, som D. Jens kan være bekvemme til sin Fordel, min Søn til Hinder og uden Fordel. Dersom min Søn

findes noget forsømmelig og ikke vil eller kan have Lyst til sine Studia, ikke heller være D. Jens hørig udi hvis han raader hannem, som hannem kan være bestandig Gavn og Bedste, skal D. Jens det lade mig vide udi Tide, paa det min Søn kan tilholdes udi andre Maader at forfremmes, hvor hannem kan være nytteligt i. For denne D. Jens Mules tilsagte Tro, Forpligt og Tjeneste haver jeg hannem tilsagt hvert Aar, saalænge han er udi min Tjeneste, paa min Søns Vegne, et hundrede gamle Daler til Klædning og Bøger, foruden hans Rejsning og Tæring, som skal være lige med min Søns; og skal forbemeldte D. Jens Mule have sig forbeholden, at dersom hannem falder nogen Vilkaar fore, den Stund han er udenlands med min Søn, her udi Riget, saa Kongl. Majestæt vil have hannem at bruge, efterdi han er hannem obligeret, skal jeg ikke holde hannem fra hans Lykke, men være ubehindret, og med Vilje og Venskab skilles fra mig. Dog paa det min Søn kan blive uforsømt og forsørges med en anden god Mand, skal D. Jens det udi Tide lade give tilkjende, og ikke drage fra mig uden sønderlig Aarsage. Dersom D. Jens vil forrejse paa nogen Steder, min Søn Axel Brahe kan være til Gavn og Bedste, og det er forsømt eller forhindret, at de ikke faar deres Penge udi timelige Tid, men nødes til at tage Penninge hos fremmede Kjøbmænd, skal den Skade ikke tilregnes hannem, eller gjøres Behindring i hans Regnskab, men regnes dennem til, som dennem haver i Tide haft at forsende. Til ydermere Vidnesbyrd haver jeg mit Signet her neden undertrykt og med egen Haand underskreven. Dateret i Kjøbenhavn den 22 Augusti 1598.

Peder Brahe.